

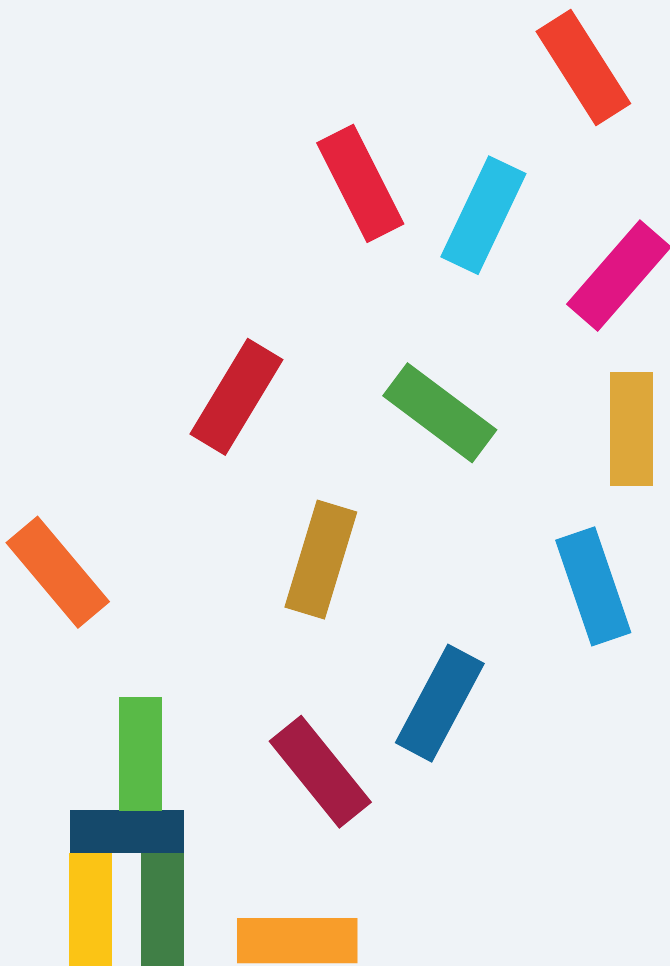
FACTSHEET

BREDE WELVAART

'HELDER OVER ELDERS'

2024

bij de begroting van het
ministerie van
Infrastructuur
en Waterstaat

**BUILDING
CHANGE**

FACTSHEET INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Brede welvaart

[Brede welvaart](#) gaat over "de kwaliteit van leven hier en nu en de mate waarin deze ten koste gaat van de brede welvaart van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld." Brede welvaart is méér dan economische groei en omvat ook belangrijke zaken als arbeidsparticipatie, vertrouwen in andere mensen, misdaad en mentale gezondheid.

De "dimensie elders"

Helaas wordt één onderdeel van brede welvaart vaak over het hoofd gezien. Dat is de zogenaamde "[dimensie elders](#)", die gaat over de mate waarin de welvaart in Nederland effect heeft op andere landen. In de [factsheet](#) van het CBS is slechts één indicator opgenomen die de impact van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) op het buitenland inzichtelijk maakt. Om de link tussen het IenW-beleid en het buitenland te verduidelijken delen we graag deze aanvullende factsheet met u, getiteld "Helder over elders." Hierin geven we drie concrete voorbeelden van manieren waarop beleid van IenW invloed heeft op de welvaart in andere landen.

Waarom is de "dimensie elders" belangrijk?

Nederland is de [achttiende economie](#) ter wereld en exporteerde in 2022 voor ruim [945 miljard euro](#) aan goederen en diensten. Daarmee leveren we een **cruciale bijdrage aan economische kansen, inkomsten en werkgelegenheid** elders ter wereld. Tegelijkertijd hebben Nederlandse activiteiten soms ook negatieve gevolgen in het buitenland. Hiermee zetten we onze goede banden met die landen [op het spel](#). Dat brengt **risico's voor Nederlandse belangen** met zich mee:

- We drijven andere landen ongewild in de handen van rivalen als Rusland en China, wat [resulteert](#) in een **verzwakte geopolitieke positie** voor [Westerse landen](#).
- Anti-Westers sentiment in West-Afrika leidt tot militaire coups en instabiliteit, omstandigheden waarin terroristische en criminele netwerken [floreren](#). Dit zorgt voor een **verhoogde terroristische dreiging en transnationale criminaliteit**.
- [Schade](#) die wij aanrichten in lage inkomenslanden voedt de weerstand van de bevolking tegen [Westerse bedrijven](#). Dat bedreigt ons **internationale verdienvermogen**.

Een goed beeld van de "dimensie elders" helpt de Kamer om aan het begin van het beleidsproces op de hoogte te zijn van deze mogelijke bij-effecten van Nederlands beleid. Daarmee kunnen we in een vroeg stadium ons beleid zó aanpassen dat we **negatieve effecten verzachten of voorkomen**. Om dit te benadrukken schreven we eerder al een [position paper](#) dat we in mei 2024 overhandigden aan de [Kamercommissie voor de Rijksuitgaven](#).

HELDER OVER ELDERS: DE FEITEN

Verduurzaming zwaar wegverkeer

Nederland
initiatiefnemer

van een [internationaal akkoord](#) voor de verduurzaming van zwaar wegverkeer.

Toelichting

Zwaar wegverkeer zoals vrachtwagens en bussen zorgt voor ruim een derde van de [CO2-uitstoot](#) en 70% van de stikstofuitstoot van het wegverkeer wereldwijd. Deze uitstoot is schadelijk voor de natuur, het klimaat en de menselijke gezondheid. In 2021 lanceerde Nederland op de klimaattop van Glasgow een akkoord voor het wereldwijd verduurzamen van zwaar wegverkeer. Inmiddels doen [37 landen](#) mee, waaronder vier Afrikaanse landen. De transportsector in Afrikaanse landen zal de komende jaren hard gaan groeien. Dit initiatief zorgt ervoor dat dat op een relatief schone manier gebeurt en dat de negatieve impact van zwaar wegverkeer op de natuur, het klimaat en de gezondheid in die landen kleiner wordt.

Export plastic afval

220 miljoen kilo [plastic afval](#) exporteerde Nederland naar lage inkomenslanden in 2023.

Toelichting

Dat is een toename van [30%](#) ten opzichte van 2022, toen de export 169 miljoen kilo bedroeg. Daarmee was Nederland wereldwijd de één na grootste exporteur van plastic afval naar lage inkomenslanden. In lage inkomenslanden belandt plastic afval vaak op grote afvalbergen. Dat leidt tot [vervuiling van land en water](#) en schade aan de gezondheid van mensen. Weliswaar is in mei [Europese wetgeving](#) in werking getreden om plastic afvalexport naar lage inkomenslanden te verbieden, maar dat verbod treedt pas in 2026 in werking. Bovendien wordt [illegale export](#) naar lage inkomenslanden, bijvoorbeeld als gevolg van slechte traceerbaarheid, hiermee niet aangepakt.

FACTSHEET INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Elektrische fietsen

0 van de 6 grootste Nederlandse [e-bikemerken](#) nemen genoeg stappen om mensenrechtenschendingen en milieuschade te voorkomen.

Toelichting

Hoewel elektrische fietsen een middel kunnen zijn om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen, kennen ze ook een schaduwzijde. De batterijen van deze fietsen bevatten bijvoorbeeld kritieke grondstoffen als lithium en mangaan. In Zuid-Afrika, dat over 75% van de wereldvoorraad mangaan beschikt, gaat de winning van dat metaal [gepaard](#) met ernstige water- en luchtvervuiling, gezondheidsrisico's voor de bevolking, schendingen van mensenrechten (vooral vrouwenrechten) en de instorting van publieke voorzieningen in mijnbouwgebieden. De zes grootste e-bikemerken in Nederland doen nog [te weinig](#) om dit soort misstanden in hun productieketen te voorkomen. Zelfs het best presterende merk voldoet slechts aan 2 van de 6 OESO-richtlijnen die voorschrijven hoe bedrijven moeten omgaan met zulke risico's.

VRAGEN VOOR HET KABINET

Wat gaat het kabinet doen om al ontstane schade door dumping van Nederlands plasticafval in lage inkomenslanden te herstellen? Denk bijvoorbeeld aan de enorme vervuiling in Indonesië waarover [EenVandaag](#) eerder berichtte.

Wat gaat het kabinet doen om *illegale* plasticexport naar lage inkomenslanden te voorkomen?

Hoe gaat het kabinet ervoor zorgen dat de winning van kritieke grondstoffen voor e-bikes geen negatieve gevolgen heeft voor landen waar deze winning plaatsvindt?

Wie zijn wij?

[Building Change](#) is een samenwerkingsverband van drie Nederlandse maatschappelijke organisaties: Woord en Daad, Foundation Max van der Stoel en Partos. Wij zetten ons in voor een goede relatie tussen Nederland en opkomende economieën, waarvan de meeste in Afrika liggen. Cruciaal voor een goede relatie is dat Nederland zo positief mogelijk bijdraagt aan de welvaart in andere landen.